

## **Railesu**

### **Lesoni**

- 1. E vakavulica na iVolatabu na ka kece meda kila me rawa kina nida cakava na ka kece e vinakata na Kalou meda cakava.**
- 2. Eda muria na Veiyalayalati i Karisito ka sega ni vakuria na lawa mai na Veiyalayalati Makawa.**
- 3. Na talairawarawa dina sai koya na kena vakayacori sara ga na ka e tukuna na Kalou ka sega ni veisautaki.**
- 4. Na matanitu ni Kalou sai koya na lotu a tara o Jisu.**

## Lesoni 5 - Veika Matailalai Me Baleta na Lotu - na Matanitu

### Efeso 1:22-23

22 a sa vakamalumalumutaka na ka kecega me tu e ruku ni yavana, a sa lesi koya me lewa na ka kecega, e na vuku ni soqosoqo lewe ni lotu, 23 o koya na yagona, sa sinai sara vua sa vakasinaita na ka kecega e na ka kecega.

### Efeso 4:4

Sa dua vata nai soqosoqo lotu kece, ka dua bauga na Yalo Tabu, me vaka dou sa kacivi ki nai nuinui e dua bauga ni dou a *kacivi*:

### Efeso 5:23

Ni sa ulu ni watina na tagane, me vaka sa ulu ni soqosoqo lewe ni lotu na Karisito, ia nai Vakabula talega ni yago ko koya.

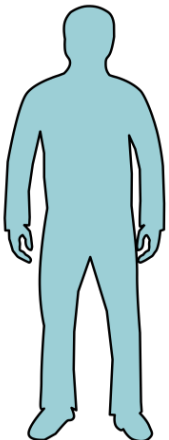
1. Na lotu e nei Karisito na cava?  
A. Na yagona  
B. Na luvena
2. E vica na yagona?  
A. Levu  
B. Dua
3. Kevaka e yagona na lotu, ka dua ga na yago, e vica na lotu?  
A. Levu  
B. Dua

4. O cei e ulu ni lotu?  
A. Karisito  
B. Paula
5. O Jisu beka na ivakabula ni yago e bulia na tamata se na yagona?  
A. Na yago e bulia na tamata  
B. Na yagona
6. E ivakabula beka o Koya ni veimatalotu e bulia na tamata se na Nona lotu?  
A. Lotu e bulia na tamata  
B. Na nona lotu

## O KARISITO NA ULU NI LOTU

E vakamatatataka na ivola na Efeso ni dua ga na lotu. Ena levu ni veisoqosoqo vakalotu, e bibi me kunei na kena e nei Karisito baleta ni o Koya talega na ivakabula ni yago duadua ga oqori.

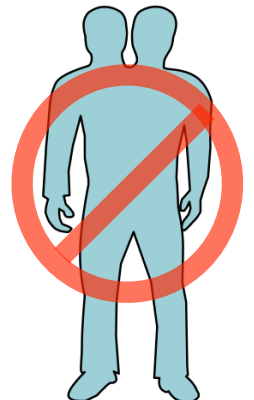
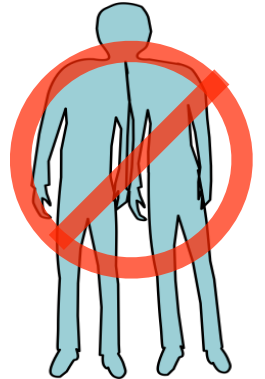
### DUA GA NA ULU



Me vaka ni ulu ni lotu o Karisito, sa vakatulewataka kece na veika me caka ena yagona. Ena noda vakarorogo vakavinaka ki na ivakavuvuli i Karisito ena Veiyalayalati Vou, eda na kunea kina na kena e Nona.

### DUA GA NA YAGO

Ni ra veisautaka na tamata e dua na ka me baleta na lotu, sa sega tale ni ulu o Karisito, ka sa yaco me dua na ilawalawa e muri ira na tamata.



1. A 2. B 3. B

4. A 5. B 6. B

## Na cava na yaca ni lotu eda kunea ena iVolatabu?

### Roma 16:16

Dou ia na loloma vakai kemudou e na veireguci e na yalosavasava. Sa loloma yani vei kemudou na veisoqosoqo lewe ni lotu kecega nei Karisito.

### 1 Timoci 3:15

ia kevaka kau sa dede, mo kila nai valavala sa kilikili kei ira na tamata e na vale ni Kalou, oqori nai soqosoqo lewe ni lotu ni Kalou bula, na duru kei na yavu ni vakavuvuli dina.

### Efeso 1:22-23

22 a sa vakamalumalumutaka na ka kecega me tu e ruku ni yavana, a sa lesi koya me lewa na ka kecega, e na vuku ni soqosoqo lewe ni lotu, o koya na yagona, sa sinai sara vua sa vakasinaita na ka kecega e na ka kecega.

### Cakacaka 20:28

“O koya ga mo dou vakaraici kemudou, kei ira kecega na qele-ni-sipi, sa lesi kemudou kina na Yalo Tabu mo dou nodrai vakatawa, mo dou vakania nai soqosoqo lewe ni lotu ni Kalou; ko ira sa volia ko koya, e na nona dra ga.

7. A 8. B 9. A 10. B 11. B

### NA YACA NI LOTU

**Lotu i Karisito**

**Vale ni Kalou**

**Na Yago i Karisito**

**Lotu ni Kalou (Karisito) - Sa solia na Nona dra na Karisito**

7. Na cava na yaca ni lotu eke?

- A. lotu i Karisito
- B. Vale ni Veitavaki

8. Na cava na yaca ni lotu eke?

- A. Na Vale i Pita
- B. Vale ni Kalou

9. Na cava na yaca ni lotu eke?

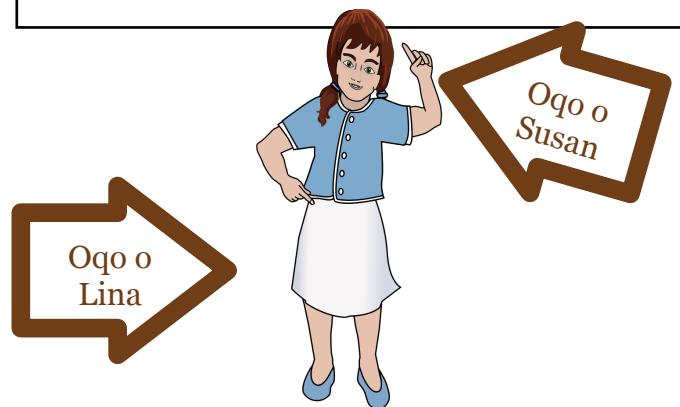
- A. Na yago i Karisito
- B. Valenilotu

10. Na cava na yaca ni lotu eke?

- A. Valenisoro
- B. Lotu ni Kalou

11. O cei e volia na lotu ena Nona dra?

- A. Kalou na Tamada
- B. Kalou na Luvena



**Na Lotu e nei Karisito. Na yaca eda kunea ena iVolatabu e vakaraitaka ni Nona. E vakaibalebale. Eda sega ni vakatoka na ulu ena dua ga na yaca kei na yago ena dua tale na ka.**

## O Karisito na uluna. Na cava e tukuna na iVolatabu me baleta na yago?

### Filipai 1:1

Oi keirau ko Paula kei Timoci, nai talatala i Jisu Karisito, vei ira kecega era sa lotu mai Filipai, era sa tu vata kei Karisito Jisu. Kei ira nai talatala qase, kei ira na tuirara:

12. E volai vei cei na ivola?
  - A. O ira kece na tamata yalosavasava mai Filipai .
  - B. Filipe
  
13. Na cava na rua na ilawalawa e volai tu eke?
  - A. Setoki kei na Farisi
  - B. Bisopi kei na Dikon

12. A 13. B

## O cei na Bisopi?

### Cakacaka 20:17, 28

17 A sa talaki mai Milito ki Efeso, me lakovi ira na nodra qase nai soqosoqo lewe ni lotu.

28 O koya ga mo dou vakaraici kemudou, kei ira kecega na qele-ni-sipi, sa lesi kemudou kina na Yalo Tabu mo dou nodrai vakatawa, mo dou vakania nai soqosoqo lewe ni lotu ni Kalou; ko ira sa volia ko koya, e na nona dra ga.

Greek	Latin	English	Fijian
Episkopos	Bishop	Overseer	Vakatawa
Presbuteros	Presbyter	Elder	Qase
Poimien	Pastor	Shepherd	iVakatawa

Ena Filipai 1:1 na vosa bisopi e lako mai na vosa vakirisi Episkopos. Ena Cakacaka 20:28 na vosa vata ga oqo, e vakadewataki kina na Episkopos me ivakatawa. E laurai ena tikina e 17 ni veivakaroti tiko o Pita vei ira na qase. O ira na Bisopi, Qase Levu, Vakatawa, Peresitedi, iVakatawa, iVakatawa, era sa vosa kece tiko me baleta na ilawalawa tagane vata ga.

14. O cei e kaciva o Paula mai Efeso?

- A. Nai apositolo
- B. Na qase nai soqosoqo lewe ni lotu

15. Na cava e cakava na Yalo Tabu e na qase?

- A. Ulu ni lotu
- B. Mo dou nodrai Vakatawa

16. Na cava mera cakava ena vuku ni lotu?

- A. Vakania nai soqosoqo lewe ni lotu
- B. Biubiu

**E tukuni vei ira na qase ni lotu me ra yadrava, ka vakakina, na nodra taqomaki ka vakani ira na lewe ni lotu. E nodra itavi na iliuliu oqo me ra qarava na bula vakayalo ni ivavakoso, ka me ra raica me vakayacori vakavinaka ka tuvanaki vinaka na veika. ( 1 Korinica 14:40 ) Era sega ni bulia na qase na lawa se lawa me baleta na lotu. O Karisito duadua ga, na ulu, e tu vua na kaukauwa e solia na Kalou me lewa na yago.**

**E sega ni rawa ni qase ni ivavakoso na tamata kece. Na veika e gadrevi me dua e qase ni ivavakoso e tiko ena 1 Timoci 3:1-7**

### 1 Timoci 3:1-7

1 Sa dina na vosa, Kevaka e dua sa gadreva na cakacaka vakaitalatala qase, sa gadreva na cakacaka vinaka. 2 O koya sa kilikili kaya nai talatala qase me tawa cala, me dua bauga na watina, me yalomamakutu, me yalomatua, mei valavala dodonu, me daulomasoli, me vakatavuvuli vakavuku; 3 me kakua ni daugunu waini, me kakua ni dauveivala, me kakua ni daugarova nai yau vakasisila: me yalomalua, me kakua ni daucudrucudru, me kakua ni daukocokoco; 4 me lewai ira vinaka na nona lewe-ni-vale, ka me talairawarawa ko ira na luvena ka ia nai valavala sa kilikili; 5 (ia kevaka sa dua na tamata sa sega ni lewai ira rawa na nona lewe-ni-vale, ena raica vakavinaka vakaevei nai soqosoqo lewe ni lotu ni Kalou?) 6 me kakua e dua sa qai lotu, de viavialevu, ka cudruvi kina me vaka na tevoro. 7 A sa dodonu talega me rogo vinaka vei ira e taudaku; de bale ki na ka ena vosavakacacataki kina, kei nai cori ni tevoro.

## O cei na Dikoni?

### Macio 23:11

Ia ko koya sa uasivi cake vei kemudou, me nomudou tamata ko koya.

**Dikoni e lako mai na vosa va-Kiriki na diakoneō. E kena ibalebale mo dauveiqaravi se veiqaravi vua e dua tale. O ira kece na imuri i Karisito me ra dauveiqaravi ka veiqaravi vei ira na tani. Ia, e sega ni tamata kece e rawa ni taura na itutu ni dikoni. Na veika e gadrevi me taura kina na itutu ni dikoni e tiko ena 1 Timoci 3:8-13.**

### 1 Timoci 3:8-13

8 Me yaloqaseqase ko ira talega na tuirara, me ra kakua ni veivakaisini e na vosa, me ra kakua ni guta vakalevu na waini, me ra kakua ni daugarova nai yau vakasisila; 9 me ra taura matua nai vakavuvuli ka vuni eliu era sa qai vakabauta, e na lewa-eloma vinaka. 10 Ia me ra vakatovolei mada eliu ko ira talega oqo; me ra qai yaco me tuirara ni ra sa sega ni cala. 11 Me yaloqaseqase ko ira talega na yalewa, me ra kakua ni daukakase, me ra yalomatua, ka lomadina e na ka kecega. 12 Me sa yadua ga na watidra na tuirara, ia me ra lewai ira vinaka na luvedra, kei na nodra lewe-ni-vale. 13 Ia ko ira era sa kitaka vinaka na cakacaka ni tuirara, era sa rawata kina me ra tubu cake, a ra sa doudou talega me tukuna na vakabauti Karisito Jisu.

**O ira na dikoni era tamata era dau vukei ira na qase ena nodra vakadeitaka ni sa qaravi vakadodonu na veika vakayago ni lotu. Eso na ivakaraitaki ni ka oqo ena qaravi kina na vale, vukei ira na qase kei ira na yada ena gagadre vakayago, kei na kena vakadeitaki ni sa tu na veika me vaka na ivola ni sere e gadrevi ena sokalou.**

## O cei na tamata yalosavasava?

Na vosa tamata yalosavasava e kena ibalebale o ira era sa vakatabui. Era sa vakatabui kece na lotu Vakarisito. O koya gona, era tamata yalosavasava kece na lotu Vakarisito.

### 1 Korinica 1:2

vei ira nai soqosoqo lewe ni lotu ni Kalou era sa tiko mai Korinica, vei ira sa tu vata kei Karisito Jisu ka sa vakasavasavataki, era sa kacivi me ra yalosavasava, kei ira kecega e na veiyasana kecega era sa masuta na yaca i Jisu Karisito na noda Turaga, io, na noda kei na nodra talega:

### 1 Pita 2:9-10

9 Ia koi kemudou nai tabatamata digitaki, a matabete vakaturaga, a matanitu yalosavasava, a tamata sa taukena na Kalou, mo dou vakaraitaka kina na nona vinaka sara o koya ka kacivi kemudou mai na butobuto ki nona rarama e  
10 veivakurabuitaki: oi kemudou ka sega ni tamata taukeni eliu, ia dou sa qai tamata ni Kalou: dou a sega ni lomani eliu, ia dou sa qai lomani.

**Na vosa Vakarisito, e vakaibalebaletaki vei ira na imuri i Jisu, e vakayagataki vaka 3 ena iVolatabu.**

**Ia, na vosa yalosavasava e vakayagataki vaka61 me baleti ira na tamata oqo.**

**E dua ga na lotu e tara o Karisito, ka sa na vakabulai ira tiko ena lotu oya. O Karisito e ulu ni lotu ka kena i balebale ni o Koya e vakatulewataka na veika me caka ena lotu. Na ivolanikalou ena lesoni 6 ena vakavulica na veika e namaka na Kalou ni ra sa duavata nai vavakoso lotu.**